

Jürikuu ilm kippus aprillitama

MARTIN DREMLJUGA

Kuidagi ei saa ilma-ülevaadetes kirjutada: oli täiesti tavaline kuu, midagi põnevat loodus ei pakkunud. Näiteks aprillis tuli Eestis napilt pool keskmisest sajuhulgast.

Vanarahvas teadis, et aprilli ilm on kui naisterahva tuju – ei tea künaagi, mis tulemas on. Ega tänapäevalgi asi parem ole, kuigi ühel juhul on mängus tark psühholoogiatega, teisel sünoptika oma numbriliste meetoditega.

“Poleks see ju öige jürikuu, kui ilm sujuvalt ja kindlalt sooja suunas liiguks,” kommenteeris ilmakäiku sünoptik Taimi Paljak.

Tänavune kevadilm on ajanud masendusse peamiselt metsa- ja põllumehi. Vaid need, kel aega päikest nautida, olid oadavalt näo (mõni ka kere) punakaks päevitanud. Päikesepais- tet, jah, seda jagus aprillis Eestimaale üpris rohkelt – Tõraves üle 170% keskmisest enam.

Algas rahulikult

Märtsis ei paistnud lähitulevik talunikele sugugi troostitu: talvine lumi läks küll vara ära, kuid

Julget kevadekuulutajat võis 27. aprillil näha Tallinna teedel sõitmas.

vihma sadas Eesti peale normikohaselt. Vaatamata sellele olid pritsimeestel käed tööd täis. Tavalise kulutulekuu aprilli asemel pandi luhad lõõmama juba kuu varem. Mida põletada, seda jätkub isegi mais. Alepõllundus püsib meie inimestel veres sajandeid!

Jürikuus sai Eesti napilt poole keskmisest sajuhulgast. Enam-vähem rahule võisid jääda läänepoolsed elanikud (Sõrves sadas 29 mm ehk 93% normist, Pärnus ja Ruhnus 26 mm), suur osa maast jäi aga üpris kui-

vale (Kunda 4 mm ehk 12% normist, Jõhvi 6, Mustvee 8, Tooma 9 mm). Viimasel kümmepäevakuul ei tulnud riigis pea tilkagi!

Pole siis mingi ime, et õhk oli kuiv nagu kõrbes. Nii madalaid suhtelise õhuniiskuse näitajaid kui aprilli lõpul pole varem registreeritud: 26. kuupäeval Pärnu-Sauga ilmajaamas 7%, eelmisel päeval mitmes kohas 9–10%.

Erakordselt kõrgeid näitajaid võis näha ilmasteenistuse tuleohuindeksi kaartidelt – Tartumaal kuu viimasel päeval näiteks 5781 ühikut.

Kes nüüd maikuu uurib neid kaarte, märkab kindlasti, et punane värv (erakordselt kõrge oht) algab ju 7000 ühiku juures... Asi on selles, et kevadel, kulu ja alles tarkava rohu perioodil, on indeksid kõvasti madalama arvuga kui suvel – äärmine oht algab 2400 ühiku juures. Kuiv rohi süttib teatavasti nagu püssirohi!

Suvised-sügisese tuleohuindeksid võivad küündida väga kõrgele. Kõige kõrgem näitaja pärineb põuasest 2002. aasta sügisest, kui septembris arutati Valgamaa kohta 20 581 ühikut. Ede-

tabelis järgmine näit on 19 608 Tartumaal 1992. aasta juulist.

Mainitud indeksit on Eestis arvatud ligi poole sajandi jooksul. Aluseks võetakse sademete hulk, õhutemperatuur ja -niiskus, samuti fenoloogilist olukorda (taimede arengut). Sademete arvestamiseks kasutatakse empiirilist meetodit, mille järgi madala indeksi puhul piisab väikesest vihmakogusest, et tuleoht kaoks. Kõrge indeksi (üle 3000) korral likvideerib ohu ööpäeva jooksul sadanud 10 mm.

See vihmavee kogus, 10 mm, on oluline ilmselt ka mujal – Austraalia pritsimehed teavad, et selline sadu mõjub viiesaja inimkustutaja eest.

Kõige tuleohtlikum

Kus asuvad siis kõige kõrgema tuleohuindeksiga alad? See on piirkond Jõgevamaalt Läti piirini. Samas juhtub kõige rohkem metsapõlenguid hoopis Harju- ja Ida-Virumaal.

Hiljuti juhtusin lugema vana uudist, kus punane kukk tappis üle kolmekümne kana. Nii et punast kukke tuleb karta mitte ainult taluhoovil, vaid ka metsas.

AIN KALLIS